

ტაძრის საგალობელი

(გალაკტიონ ტაბიძის „ქებათა ქება ნიკორწმინდას“ – სწავლებისათვის)

გალაკტიონის პოეზიის სწავლებისას გასათვალისწინებელია პოეტის დამოკიდებულება სიტყვასთან, როგორც ღვთაებრივ ფენომენტთან, ლოგოსთან, რომელიც უამრავ საიდუმლოს ინახავს.

„ვინაც გაიგებს ჩუქურთმას ქართულს, ის პოეზიას ჩემსას გაიგებს“, – წერს გალაკტიონი და ქართულ ჩუქურთმას თავისი პოეზიის უმთავრეს გასაღებად აცხადებს. პოეტის ამ სიტყვებსაც თუ გავითვალისწინებთ: „წვეთი სისხლიც არ არის ჩემში არაქართულიო“, ქართული ჩუქურთმა, ზოგადად, ქართული პოეზიის გაგების ძირითად გზად წარმოჩნდება.

ქართული ჩუქურთმის გაგება კი ქართული კულტურის, ქართული მითოსური აზროვნებისა და ქრისტიანული მსოფლმხედველობის ცოდნას გულისხმობს. ასე რომ, გალაკტიონი თითოეულ წინასწარ აფრთხილებს მკითხველს, გარკვეული ცოდნის გარეშე ჩემი პოეზიის საიდუმლოს ვერ მოიხელთებო. ქართული სულიერება, ქართული კულტურა არის ის საფუძველი, რომელსაც გალაკტიონის მხატვრული აზროვნების სისტემა ეფუძნება. გალაკტიონის შემოქმედება საზრდოობს იმ ტრადიციებით, რომლებიც ქართველ ერს საუკუნეთა განმავლობაში შეუქმნია. ჩუქურთმა სწორედ სამყაროსადმი ქართველის დამოკიდებულების ამსახველი ერთ-ერთი ფორმაა.

რევაზ სირაძის დაკვირვებით, „ქართულ ჩუქურთმაში ჩანს ვაზის სილამაზე (ქართველთა წარმოდგენით, ვაზი იყო სიცოცხლის ხე), ვაზს კი სილამაზეს მზე ანიჭებდა. ასე დაუკავშირდა ქართული ჩუქურთმა მზის ესთეტიკას. ხშირად ვაზით მოწნული ქართული ჩუქურთმა მზის თვალსა ჰგავდა“ (რევაზ სირაძე „სახისმეტყველება“).

ამგვარი „წინასწარი ცოდნა“ ამ ლექსის გაგებისთვისაც აუცილებელია, რადგან, მიუხედავად იმისა, რომ პოეზია გულიდან იზადება, იგი „სიბრძნის

დარგია“ – „საღმრთო, საღმრთოდ გასაგონი“ (რუსთაველი). გალაკტიონმა, საზოგადოდ, პოეზიას გაგების (გააზრების) ეს დონე – „საღმრთო“ შეუნარჩუნა. „კვლა აქაცა ეამების“ – მისი პოეზიის მხოლოდ ერთი ასპექტია. და ყოველთვის „ორგანიტვე ნაყოფს მოსცემს, ვისგანაც მოირხევა“ (გურამიშვილი). მთავარია, ვინ არის ნაყოფის ამლები და რამდენად შეუძლია სიმბოლურ სახეთა წვდომა-გააზრება, რაც, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, გარკვეულ ცოდნას ემყარება.

ნიკორწმინდის ქებათა ქება რწმენის ქებათა ქებაცაა, რადგან ტაძარი ქრისტიანული რწმენისა და სიყვარულის შესაკრებელია, ღვთის სხეულია. გავიხსენოთ სახარების ის ეპიზოდი, როდესაც მაცხოვარმა ტაძრიდან გამოყარა სხვადასხვა მოვაჭრე. იუდეველების კითხვაზე: „რასა სასწაულსა მიჩუენებ ჩუენ, რამეთუ ამასა იქმ?“ იესომ მიუგო: „დაჰხსენით ტაძარი ესე, და მესამესა დღესა აღვადგინო ეგე“. იუდეველებმა გაიკვირვეს, ორმოცდაექვსი წელი შენდებოდა და შენ სამ დღეში როგორ აღადგენო. მათ ვერ გაიგეს, რომ, როგორც იოანე მოციქული წერს: „იგი იტყოდა ტაძრისათვის გუამისა თვისისა“. (იოანეს სახარება, 2. 19–21). მაცხოვრის სამ დღეში მკვდრეთით აღდგომამ მისი ეს ნათქვამი ყველასთვის ცხადი გახადა. ამრიგად, ეკლესიის ქებათა ქება ღვთის ქებათა ქებაა. ღვთის ხატად და მსგავსებად შექმნილი ადამიანის სხეულიც ხომ ღვთის ტაძარია, პავლე მოციქული როგორც წერს: „ტაძარნი ღვთისანი ხართ და სული ღმრთისაი დამკვიდრებულ არს თქუენ შორის“ (1 კორინ. 3.16). ტაძარი არის ადამიანის ღმერთთან „შეხვედრის ადგილი“. აქ ეზიარება იგი ქრისტეს უხრწნელ სისხლსა და ხორცს და სხვა უწმინდეს საიდუმლოებას.

ისიც საგულისხმოა, რომ გალაკტიონი უბრალოდ კი არ აქებს ტაძარს, არამედ ქებათა ქებას უძღვნის, ეს კი სოლომონის ქებათა ქებას გაგვახსენებს, სადაც ღვთისა და ეკლესიის სიყვარულია განდიდებული.

შემოქმედების ნიჭი ღვთისგანაა და არ არის გასაკვირი, რომ პოეტს მთავაგონება უწმინდეს ადგილებთან მიახლებისას ეწვიოს. ლექსის სტრიქონი „ჩემთვის დიდებული სხივი გამობრწყინდა“ სწორედ ამ მთავაგონებაზე მიანიშნებს. სხივი კი სულიწმინდის სიმბოლოა, საღვთისმეტყველო სწავლებით, ხომ სწორედ

სულიწმინდის შთაგონებით წერდნენ ძველად ჰიმნოგრაფები და ჰაგიოგრაფები. გავიხსენოთ, როგორ წერს გიორგი მერჩულე გრიგოლ ხანძთელზე: „და აწ არს ხელითა მისითა და სულისა წმიდისა მიერ დაწერილი საწელიწდო იადგარი“ („გრიგოლ ხანძთელის ცხოვრება“).

„ქებათა ქება ნიკორწმინდას“ კი თავისი სულისკვეთებითა და რიტმით (განსაკუთრებით გამეორებებით) ჰიმნს მოგვაგონებს, ღვთის სადიდებლად აღვლენილს.

ლექსი გამსჭვალულია რწმენითა და ღვთის ხილვის წყურვილით. ტოტალური ურწმუნოების ხანაში, გალაკტიონი ზეცად თვალაპყრობილი, ლოცვასავით წარმოთქვამს ნიკორწმინდის ქებათა ქებას. მეფისტოფელური, სულიერი გაორებისა და სულიერი სიდატაკის ხანაში გალაკტიონი ცდილობს სულიერი სიმშვიდის მოპოვებას და იგი მზერას ნიკორწმინდის უმშვენირეს ტაძარს ჩამოაყრდნობს. ამ ტაძართან სიახლოვისას გალაკტიონი გადის დროისა და სივრცის მიღმა და განიცდის ღვთაებრივს. მარადისობა აქ მთელი თავისი დიდებულებით წარმოჩნდება და პოეტს წარმავალი ყოფის უბადრუკობას ამადლებულობის ზეაღმტაცი განცდით დააძლევინებს.

ქებათა ქება ნიკორწმინდას შეიძლება გავიაზროთ, როგორც ქართული კულტურის (ხელოვნების, ხუროთმოძღვრების და სხვა) ქებათა ქებაც, მაგრამ მაინც რატომ გამოარჩია პოეტმა ნიკორწმინდა?

ცნობილია ასეთი ამბავი. ერთხელ გალაკტიონი შოვში ისვენებდა. იქ ერთმა მოხუცმა დურგალმა, ნიკორწმინდელმა, ტყეში მუხის ქვეშ გაუკეთა მაგიდა, რომელიც გალაკტიონს ძალიან მოსწონდა. სწორედ ეს დურგალი უამბობდა მას ნიკორწმინდის საოცარი ჩუქურთმების შესახებ.

ნიკორწმინდის ტაძარი ქვემო რაჭის სოფ. ნიკორწმინდაში მცირე შემადლებაზეა აგებული. ეს ტაძარი სხვათაგან განსაკუთრებით გამოირჩევა ულამაზესი ჩუქურთმების სიუხვით.

გალაკტიონი, ლექსის მიხედვით, თითქოს წარმოსახვაში თავიდან აგებს ნიკორწმინდის „მკვიდრად ნაშენებ“, მაგრამ საოცრად ჰაეროვან სხეულს. მისი

მზერა ქვემოდან ზემოთ მიიმართება, განწყობილებაც უფრო ზეაწეული ხდება და ნიკორწმინდასთან ერთად ცაში გაფრენის წყურვილი იზადება, რომ „დაშთოს აქ ამაოება“ (ბარათაშვილი).

სწორედ ხელოვნება და ნიკორწმინდის ტაძარი ანიჭებს პოეტს თავისუფლებას, თუნდაც, კონკრეტულ დროსა და სივრცეში მიჯაჭვულობისაგან თავდასახსნელად. პოეტის ამ თავისუფლებაზე მეტყველებს ლექსის პირველივე სტრიქონი: „მაქვს მკერდს მიდებული ქნარი, როგორც მინდა“. ქნარი შემოქმედების სიმბოლოა, „როგორც მინდა“ კი – თავისუფალ შემოქმედზე მიმანიშნებელი. ეს თავისუფლება შეიძლება ორგვარად გავიგოთ: 1. პოეტის შინაგანი თავისუფლება. 2. მხატვრული სახეების თავისუფლება. ამ ორგვარ თავისუფლებას პოეზია ანიჭებს ფასსა და მნიშვნელობას. (პოეზია და საზოგადოდ ხელოვნება). საგულისხმოა, რომ სწორედ „დიდებული სხივის გამობრწყინებასთან“ ერთად უჩნდება პოეტს თავისუფლების შეგრძნება. ეს იმიტომაც, რომ ნიკორწმინდის შემყურე რწმენით იმსჯვალეა, ასე რომ, აქ შეიძლება რწმენით მოგვრილ თავისუფლებაზეც ვიმსჯელოთ. „სცანით ჭემმარიტება და ჭემმარიტებამ გაგათავისუფლოს თქვენ“ (იოანე მოციქული). ტაძრის მაღალ კარიბჭესთან ამაოება ფერმკრთალდება და ადამიანის სული მაღლით იმსჯვალეა.

ლექსში ნიკორწმინდასთან შეხვედრით გამოწვეული განწყობილებების გრადაციებია. როგორც ტაძარი მიისწრაფვის ზეცისაკენ, ასევე, მისი მხილველიც თანდათან თითქოს განიწმინდება ამ ტაძრის შუქით, მაღლით და ნელ-ნელა ისიც ზეცისკენ მიიზიდება. მკითხველის მზერაც ქვემოდან ზემოთ მიემართება და ხდება ერთგვარი „მომზადება“ ზეცასთან მისაახლებლად.

ლექსის პირველ სტრიქონებში გამოხატულ ტაძრის ხილვით გამოწვეულ აღტაცებას – „მკვიდრად ააშენა, ვინაც ააშენა და ცით დაამშვენა დიდი ნიკორწმინდა“ – შემდგომ გაოცება ცვლის – „ნეტა ვინ აზიდა, რა ხელმა აზიდა, ან როგორ აზიდა მაღლა ნიკორწმინდა“. ასევე გაოცებულიყო ყაზბეგიც, ოღონდ სამების ტაძრის ხილვისას: „პირველსავე შეხედვაზედ კაცი განცვიფრებაში მოდის და ნებაუნებლივ თავის თავს ეკითხება: საითგან მოუტანიათ ამ ჩინებულის

შენობისათვის მასალა, ან რით მოუზიდნიათ? საკმაოა ამ შენობის ნახვა, რომ კაცმა გაიგოს, რა შეუძლიან ხალხის შეერთებულ ძალას და მათს ამაღლებულს სულიერ მდგომარეობას“ („ხვეისბერი გოჩა“).

გაოცებას კი სიამაყე მოსდევს: „რა განძი გვექონია, რა მხნე, რა მდიდარი“.

პოეტი აღტაცებულია ტაძრის დიდებულებით და მას აღიქვამს, როგორც ცოცხალ არსებას, როგორც კონსტანტინე გამსახურდია ათქმევინებს თავის გმირს: „განა ქვაა სვეტიცხოველი? ქვაყოფილია იგი ამჟამად. უფრო უკვდავი, ვიდრე ასიათასი მოკვდავის სული“, იმიტომ, რომ დიდოსტატმა მას თავისი სული მსხვერპლად შესწირა, სული შთაბერა თავისი შემოქმედების ნაყოფს და ამ გზით მიემსგავსა უფალს. ამ მსხვერპლშეწირვის გარეშე ვერ შეიქმნებოდა „ხელოვნების იგავმიუწვდენელი ქმნილება“.

გალაკტიონის ლექსის მიხედვით, ტაძარი არა მხოლოდ კარგად და ლამაზად არის გამოკვეთილი, არამედ „სიბრძნით გამოკვეთილია“. სიბრძნეა ის მრავალსაუკუნოვანი გამოცდილება, რომელიც ხუროთმოძღვარმა წინაპართაგან მემკვიდრეობად მიიღო და ნიჭისა და მადლის წყალობით განავითარა და გაამდიდრა.

ხელოვნების ღირებული ნაწარმოების შექმნისათვის აუცილებელია ნიჭი, მაგრამ თანვე მადლიც, განსაკუთრებით ტაძრის შექმნისათვის, რომელიც, უპირველესად, „ღვთის სახლია“, მადლის მისაღები ადგილია. ისიც ხომ ცნობილია, რომ ტაძარს განსაკუთრებულ, გამორჩეულ ადგილას აგებდნენ, სადაც ღმერთი მინიშნებდათ.

პოეტის აღტაცებას იწვევს თორმეტი სარკმელი. თორმეტი ჰარმონიის სიმბოლოა, იესოს თორმეტი მოციქული ჰყავდა, წელიწადში თორმეტი თვეა, თორმეტი ზოდიაქოა და სხვა. თითოეული სარკმლიდან ღვთაებრივი შუქი იღვრება („ცეცხლი მისარქმელი“), ამ ცეცხლში განწმენდის გარეშე ვერ იხილავ ღვთაებრივს. სულხან-საბას განმარტებით, ხომ „ღმერთი წვა და ხედვაა“.

გალაკტიონი ტაძარს აღიქვამს, როგორც „ქვის ჰარმონიას“. ამ განწყობილებას, რა თქმა უნდა, უპირველესად, ბადებს ტაძრის ცალკეულ ნაწილთა სრულყოფილი

ურთიერთშეთანხმება და გეომეტრიულ ხაზთა სინატიფე. ამასთანავე, რევაზ სირამის აზრით, „ტაძარი მუსიკალური ესთეტიკის საუფლოცაა. მისი სივრცე მხოლოდ ფრესკათა განლაგებისთვის კი არ იგება, არამედ სიტყვისა და საგალობლის მოსმენისათვის“.

თითქოს რეალურობის მიჯნები ირღვევა, რადგან თაღები და სვეტები ისეა ნაგები, „სიზმრის გეგონება“.

ვინ არის ამ ტაძრის ამგები? მისი სახელი, ისევე ჩაკარგულა ისტორიაში, როგორც სხვა მრავალი დიდოსტატისა. ეს სამწუხაროა, მაგრამ, იმავდროულად, ეს ანონიმურობა ტაძრის ავტორად მთელ ქართველ ხალხს აქცევს. ისევ კონსტანტინე გამსახურდის ნათქვამი გავიხსენოთ: „ოცზე მეტი საუკუნის განმავლობაში არსებითად სამ რამეში ისახელა ქართველმა კაცმა თავი: ომში, მწერლობასა და ხუროთმოძღვრებაში. ხომ უცილოდ დიდია რუსთაველი და თანავარსკვლავედი მისი, მაგრამ არა ნაკლებად საამაყოა ჩვენთვის ბოლნისის, ჯვრის, სვეტიცხოვლის, წრომის, ბედიას, მარტვილის, თილვას და გელათის დიდოსტატები. მე ვწუხდი, რომ ასეთი შედეგების ხუროთმოძღვრებს დავიწყების ჩრდილი მიჰფენოდათ სახეზე, ამიტომაც წავატანე ხელი კონსტანტინე არსაკიძისათვის მკლავის მოკვეთის მშვენიერ ლეგენდას“.

გალაკტიონიც თავისი ლექსით ხოტბას შეასხამს ნიკორწმინდის შემქმნელ დიდოსტატს და მისი სახით მთელ ქართველ ხალხს, მის მდიდარ შემოქმედებით ნიჭსა და უნარს. ლექსის მიხედვით, ნიკორწმინდის ამგებმა ტაძარი არა მხოლოდ მკვიდრად ააშენა და ცით დაამშვენა, არამედ, გზნების დამკარგავი გრძნეული ჩუქურთმებით შეამკო, თორმეტ სარკმელში „ცეცხლი მისარქმელი“ დაანთო და „წლებს გადაანდო“ დიდი ნიკორწმინდა.

ტაძრის მოქნილი და მკვეთრი, დასრულებული, ნაზი და ჰაეროვანი ხაზები პოეტში ჰაეროვანი ნაქარგის შთაბეჭდილებას იწვევენ. ეს ყოველივე კი მიუწვდომელთან მიახლებას, ნატვრის ასრულებას ემსგავსება. გუმბათის ყელი, „მაღალღეროვანი, ცამდის აღერილი, ნებით აღერილი, სათნოდ აღერილი“ პოეტის აღტაცებას აგვირგვინებს.

უმთავრესი კი ისაა, რომ ტაძრის მზერა ქართულია. მასში ქართველი კაცის რწმენა, დიდსულოვნება, ამტანობა, მადლიანობა, ნიჭიერება, სასოება და სიყვარული ირეკლება. ტაძრის კედელზე გამოსახული ფრთიანი ფასკუნჯები ზღაპრის რეალობაში არწმუნებენ პოეტს და მიწიდან მოწყვეტის, ზეცაში გაფრენის წყურვილს უჩენენ.

ეს ხელოვნება საქართველოს უკვდავების დასტურია, ამიტომაც სჭირდება მას მოვლა, პატრონობა და გაფრთხილება.

ლექსი სადიდებელ ჰიმნს ჰგავს. ამის განცდას ამძაფრებენ შვიდმარცვლიანი სტრიქონები, რომლებიც ქების რიტმს ქმნიან, ხოლო შერეული რითმები მელოდიურობის განცდას იწვევენ. რვა სტრიქონად დაყოფილი სტროფების ბოლო სტრიქონები ვარიაციული გამეორებით წარმოაჩენენ ნიკორწმინდას, როგორც „დიდს“, „მძლავრს“, ნათელსა და მაღალს.

ლექსის მუსიკალობას ამძაფრებს ერთი ასეთი სტრიქონიც: „ჟღერს ქვის ჰარმონია, დარობს რამდი დარი“.

რას უნდა გულისხმობდეს „რამდი დარი“? ამასთან დაკავშირებით რეზი თვარაძის ერთ ინტერვიუში აი, რა ამოვიკითხეთ: „ძნელი სათქმელია. შესაძლოა გულისხმობდეს იმასვე, რასაც „დოვინ – დოვენ – დოვლი“ („მოვა, მაგრამ როდის?“), ესე იგი – სიტყვის თამაშს მხოლოდ. მაგრამ ამგვარი მოსაზრებაც გამოითქვა (მ. ალავიძე): „რამდი“ არისო იმერეთში ხმარებული დიალექტური სიტყვა, რომელიც ნიშნავს „ვიდრე“, „ვიდრემდე“, „სანამ“ (მე პირადად, „რამდი-ს“ პარალელურად, „რაამდი-ც“ გამიგონია ქვემო იმერეთში). ესე იგი: „დარობს რამდი დარი“ – „სანამ (ვიდრე, ვიდრემდე) დარი დარობს“ (ამ მოსაზრებას მხარი დაუჭირეს ლ. ბრეგაძემ და თ. დოიაშვილმა)“.

ზურაბ სარჯველაძე ყურადღებას მიაქცევს ამ ძველქართულ სიტყვებს: „გალაკტიონ ტაბიძე ძველი ქართული ენის ჩინებული მცოდნე იყო. ეს არაერთხელ გამხდარა სპეციალისტთა ყურადღების საგანი“.

„შენის სულმნათისად

ასვლა ეროვანი,

ყელი გუმბათისა
მაღალდეროვანი“.

ძველ ქართულში გვხვდება „აეროვან“ სიტყვა და იგი ბრწყინვალეს ნიშნავს : „მოსე, რომელმან ილოცა, აეროვან იქმნა პირი მისი“ (სინ.მრავალთ. 114,12). „ეჩუენნეს მათ აეროვნითა ხილვითა, რამეთუ აეროვნითა ხილვითა მით დაემტკიცოს აღდგომი იგი“ (კლარჯ. მრავალთ. 228.31-32). შენი დასტურდება ამ სიტყვის „ჰაეროვან“ ვარიანტიც „ვითარცა დიდებულ და ჰაეროვან იპოვა პირი წინაშე თუალთა ჩემთა“ (1მეფ.26.24).

უნდა აღინიშნოს, რომ „ეროვან“ სიტყვას ბრწყინვალის მნიშვნელობით იყენებდა ალექსანდრე ჭავჭავაძეც „საგლოვო ნაშთნი შენობათა ღვლავ ეროვანთა“ („გოგჩა“).

„გზნებით დამკარგავი
გრძნეულ ჩუქურთმებით“.

გალაკტიონისეული „დამკარგავისთვის“ ძველქართულისებური მნიშვნელობაა ამოსავალი. „დამკარგავი“ ნიშნავს– დამწესებელი, მომრთველი, შემამკობელი“ („გალაკტიონოლოგია“, II, თბ. 2003. გვ. 243-244).

გრიგოლ რობაქიძე იმდენად გამორჩეულად მიიჩნევდა გალაკტიონის ლექსთა მელოდიურობას, რომ მას გალაკტიონურს უწოდებდა. ამ თვალსაზრისით, განსაკუთრებულად მიაჩნდა „ქებათა ქება ნიკორწმინდას“. რობაქიძე წერილში „გალაკტიონ ტაბიძე და მისი „ქებათა ქება ნიკორწმინდას“ წერს: „ტაეპების ერთიმეორეზე მიყოლება გალაკტიონის შაირში არ ჰგავს არც შავთელურს და არც ჩახრუხაულს. იგი გალაკტიონურია და ამ სახელით შევა ქართულ პოეზიაში.“ გრიგოლ რობაქიძეს თავისი სიტყვების დასტურად წერილში მოჰყავს გალაკტიონის ლექსიდან სტრიქონები და აღნიშნავს: „ძნელია ამ შაირის ხმამოუღებელივ წაკითხვა. წარმოთქმას მოითხოვს. იწყებ წარმოთქმას: მიჰყვები ზეაყვანილი რიტმიულ დენას მისსა, რომელშიც თანდათან მეტი და მეტი ქანი ეძლევა. მიჰყვები ტანის რხევით და ისე: თითქოს რიტუალურ როკვაში გადადიოდე. ჰიმნი მიმართულია შენობისადმი ტაძრისა. შეიძლება თუ არა ჰიმნით

მივმართოთ რაიმე სხვა შენობას. არა ტაძრის შენობას მაგალითად: შენობას თეატრისა, ან მუზეუმისა, ან კლუბისა, ან უნივერსიტეტისა? არა მგონია: სასაცილო იქნება პირდაპირ. ტაძარი სრულიად სხვაგვარი შენობაა: იგი საყდარია მარადის, უზენაესის: „საყუდარი“ მისი და ჰიმნი მის მიმართ არა თუ მართებულია მარტო. ეს ერთი მხარე. ახლა მეორე. „ნიკორწმინდაში“ არაა ხსენება: არც ხატის, არც ჯვარის, არც წირვის, არც ლოცვის – ყოველი ეს გულვებულია მასში: ხატიც, ჯვარიც, წირვაც, ლოცვაც. (ურწმუნონიც დამეთანხმებიან, რომ ამ შაირის შექმნა შეეძლო მხოლოდ ღრმად მორწმუნეს). ართქმული აქ გულისთქმაა უსიტყვო, რომელშიც შაირის გაშლისას ატმოსფეროდ იფინება. იფინება ხსენებით ნიკორწმინდისა. გულვებულს მგოსანი შენობაში ხედავს: ვითარ ტანქმნილს. ხედავს და: იხიბლება მით. მოდის აღტაცებაში და: ხოტბით ეფრქვევა მას. ხოტბა აქ უშუალოდ აღმომხდარი ძახილია: ექსტატიური. კონკრეტ-სახვა მას კიდევ დაამძიმებდა. სიტყვას სიტყვა მოსდევს. თქმა თქმას: ანარნაირებული განმეორებით, მოჰქროლავს „გალაკტიონურ“. შაირი მამულიშვილური გახარებით თავდება: ბრწყინავს საქართველოს ქებად ნიკორწმინდა. დიდი ოსტატობით არიან აქ შერწყმულნი შინაარსი და ფორმა ერთიმეორესთან“. გრიგოლ რობაქიძე ამ ლექსისადმი აღტაცებას ასე აგვირგვინებს: „შედეგია ეს ლექსი, ნამდვილი შედეგრი. სხვა რომ არაფერი შეექმნა გალაკტიონს, ესეც საკმარისი იქნებოდა, რომ იგი შესულიყო ქართული პოეზიაში, როგორც დიდი ოსტატი.

ავტორი: მაია ჯალიაშვილი